

**PRIPOROČILA
VLADAMA NA
ZASEDANJU V
BUDIMPEŠTI**

STR. 2

Taša denila

bila kak v

nebesi

STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 24. novembra 2016 ☀ Leto XXVI, št. 47

Obe državi prispevali enaki vsoti

SLOVENSKI DOM IMA NOVO OBLEKO

»Otrok je odrasel in postal je polnoleten. Lahko bi rekli, da je letos maturiral. Maturanti si po navadi kupijo ali dobijo novo obleko. Našemu maturantu so letos podarili novo obleko.« S temi besedami je predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem *Jože Hirnök* nagovoril številne goste iz Slovenije in Madžarske, ki so se zbrali v konferenčni dvorani Slovenskega kulturnega in informativnega centra v Monoštru. Tako Slovenija kot Madžarska sta za energetsko in drugo prenovo hotela in restavracije ter vseh drugih prostorov, ki služijo slovenski skupnosti na Madžarskem, prispevali enako vsoto, vsaka po 20 milijonov forintov. Na podlagi javnega razpisa je bilo delo zaupano podjetju Brian-Bau 2007 d.o.o., ki se je ob pomoči podizvajalcev dela lotilo meseca maja letos in ga do zdaj več ali manj tudi dokončalo. Nekaj malega, predvsem obnova kopalnic v hotelskih sobah, jih čaka še v zimskih mesecih.

Attila Fülöp, madžarski državni podsekretar Ministrstva za človeške vire, je zaželel, naj »bog žegna to hišo«, njene lastnike pa zaprosil, da čuvajo to njeno novo, lepo preobleko. Po

Za zagovorniškim odrom Attila Fülöp, državni podsekretar Ministrstva za človeške vire, ob njem Andrea Kovács, ki je prevedla njegove besede v slovenski jezik

V prvi vrsti gostje in domačini (z leve): minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, predsednik ZSM Jože Hirnök, državni podsekretar Attila Fülöp, državni sekretar ministrstva za kmetijstvo Zsolt V. Németh, veleposlanica R Slovenije v Budimpešti Ksenija Škrilec, vladni pooblaščenec, vodja Vladnega urada Železne županije, Bertalan Harangozó in vodja monoštrskega okrajnega vladnega urada István Orbán; v drugi vrsti prvi z leve: generalni konzul v Monoštru Boris Jesih, ob njem direktor izvajalca Gábor Ropoš

njegovem mnenju je stikov med Slovenijo in Madžarsko veliko, k temu da so zelo uspešni, pa veliko prispevata tudi obe narodni skupnosti, pomurski Madžari in Porabski Slovenci. Fülöp je še izpostavil, da je madžarska država letos s 50 milijoni forintov finančno podprla obnovo monoštrske cerkve: »Menim, da versko življenje koristi narodni skupnosti. Še posebej, če se to povezuje z ohranitvijo njenega maternega jezika in identitete«.

Po besedah ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazda Žmavca pomeni otvoritev prenovljenih prostorov Slovenskega doma v Monoštru nov mejnik v razvoju skupnega kulturnega in gospodarskega prostora ob meji. »To je projekt predvsem za prihodnost. Menim, da mora služiti predvsem delovanju mlade generacije. Če bo hotel dobro povezan z vzorčno kmetijo, ki smo jo odprli lani, potem je to lahko tudi nov mejnik za življenje in delo slovenske skupnosti na Madžarskem«, je prepričan Žmavc.

**Tekst: Silva Eöry
Fotografiji:
Karel Holec**

PRIPOROČILA VLADAMA NA ZASEDANJU V BUDIMPEŠTI

16. novembra se je v eni od reprezentativnih stavb na budimskem gradu v madžarski prestolnici (Magyarság Háza) odvijalo XVI. zasedanje Slovensko-madžarske manjšinske mešane komisije za spremljanje Sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic madžarski narodni skupnosti v Republiki Sloveniji in slovenski narodni manjšini na Madžarskem. Sopredsedujoča mešani komisiji sta bila vodja slovenske delegacije, minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, in vodja madžarske delegacije, ministrski poverjenik za razvoj sosednjih politik Ministrstva za zunanje zadeve in trgovino Ferenc Kalmár. Zasedanja so se udeležili tudi veleposlanica RS v Budimpešti mag. Ksenija Škrilec, generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih in veleposlanica Madžarske v Ljubljani Edit Bátorfi Szilágyi. Ob drugih predstavnikih s področij zunanje politike, zaščite narodnosti, izobraževanja, kulture, medijev in infrastrukture so interese Slovencev na Madžarskem zastopali slovenska narodnostna parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss, predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš ter predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirmök. Madžarsko skupnost v Sloveniji sta med drugimi zastopala predsednik Sveta Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti Ferenc Horváth in podpredsednica Edit Varga. Razprava je potekala po ustaljenem redu: člani komisije so točko za točko pregledali uresničitev priporočil iz lanskoletnega zapisnika, se odločili za ponovno uvrstitev neuresničenih predlogov in v letošnji zapisnik vnesli nekatera nova priporočila vladama Republike Slovenije in Madžarske. Po šesturnem zasedanju je manjšinska mešana komisija sprejela zapisnik XVI. zasedanja, ki sta ga nato s podpisom potrdila oba sopredsedujoča. V izjavi za tisk je Ferenc Kalmár - sicer vodja madžarske delegacije na kar petih različnih manjšinskih mešanih komisijah - poudaril,

da imata sosednji državi intenzivne politične in strokovne stike, kar je dokazal tudi medvladni vrh letos januarja. »Na srečanju obeh vlad so potrdili, da imata slovenska skupnost na Madžarskem in madžarska skupnost v Sloveniji vlogo

Sopredsedujoča Ferenc Kalmár in Gorazd Žmavc sta s podpisom potrdila letošnji zapisnik

povezovalnega člana in mostu« - je izpostavil ministrski poverjenik in dodal, da so bili pogovori na letošnjem zasedanju - podobno kakor lani - zelo odprti, partnerski, prijateljski in konstruktivni. Kakor je povedal, so člani komisije pozdravili odprtje Madžarskega kulturnega središča v Ljubljani in prekvalificiranje Generalnega konzulata v Lendavi. Izjemnega pomena naj bi bil govor slovenske zagovornice v madžarskem parlamentu v slovenskem jeziku, morda še več pa pomeni gospodarska podpora Vlade Madžarske pomurski madžarski skupnosti v višini pol milijarde forintov. V zapisnik so sprejeli tudi željo porabske slovenske skupnosti, da naj bi se pogodbe o financiranju dvojezičnih šol sklepale namesto enega leta na daljši rok, tako Kalmár. Našel je še nekaj pomembnih priporočil, med drugimi nadaljevanje obnovitvenih del na lendavskem gradu in pobudo za izboljšanje cestne infrastrukture na narodnostno mešanih območjih. Sopredsedujoči minister Gorazd Žmavc je prav tako poudaril, da so člani komisije nadaljevali delo, ki sta ga začeli obe vladi januarja v duhu sodelovanja. Izrekli sta odgovornost do manjšin, preko meddržavnih projektov pa želita povečati težo Slovenije

in Madžarske v evropskem prostoru. Obisk ministra je bil dnevni, dan poprej se je namreč udeležil predaje obnovljenega Slovenskega kulturno-informacijskega centra v Monoštru, ki se je prenovil z obojestransko podporo. Potrjeni zapisnik bo

komisija izročila vladama, tako Žmavc, ki bosta morali izdelati operativni program. »S trdživostjo manjšin in sodelovanjem njihovih kulturnih in razvojnih institucij odpiramo možnost skupne regije Pomur-

V Budimpešti je manjšinska mešana komisija zasedala šestnajstič

ja in Porabja kot neke identitete v evropskem prostoru. Mi želimo, da bi bil to kulturni in gospodarski prostor, kjer bi imele možnost za razvoj tudi mlade generacije« - je poudaril minister in dodal, da morata manjšini tudi podati pobude, saj sta »nosilki dobrih meddržavnih odnosov«. V splošni globalni krizi pa so lahko močnejše države, ki imajo svoje skupnosti v drugih državah, je zaključil. »Naš položaj se je v zadnjih letih, tudi preko priporočil mešane komisije, znatno iz-

boljšal« - je po podpisu povedal predsednik DSS Martin Ropoš. »Nimamo več tako velikih problemov, kot smo jih imeli več kot desetletje. Pomembno pa je, da madžarska vlada po prejetju zapisnika sprejme sklep, na katerega se lahko kasneje sklicujemo.« Kakor je predsednik izpostavil, se je financiranje s strani Madžarske znatno izboljšalo in tudi Slovenija prispeva več. Napredek je viden tudi pri evropskih projektih, Madžarska naj bi namreč narodnostim zagotovila sredstva za lastni delež. Od novih priporočil je Martin Ropoš izpostavil še podporo izdaji zbirke porabskega pripovednega izročila ter vidne dvojezičnosti.

Tudi zagovornica Slovencev v madžarskem Parlamentu Erika Köleš Kiss je dala poudarek napisom v dveh jezikih. »V slovenskih naseljih v Porabju in v Monoštru naj imajo dvojezične napise tako kulturne kakor gospodarske institucije. Po eni strani pričakujemo goste iz Slovenije, po drugi

strani pa je to le dvojezično območje« - je zahtevala slovenska zagovornica. Ob tem pa je tudi sama potrdila pozitivne tendence zadnjih let. »Narodnostne organizacije dobivajo redno finančno podporo iz državnega proračuna, tako lahko delujejo uravnoteženo. To velja za dvojezični šoli in tudi za Radio Monošter. Za naslednje leto pa imamo zagotovljenih 70 milijonov forintov za obnovo strehe Küharjeve spominske hiše.« Erika Köleš Kiss je še ponudila pomoč Katedri za sloven-

ski jezik v Sombotelu, ki naj bi - po besedah zapisnika - morala delovati tudi z enim samim študentom v posameznem letniku. Tudi predstavniki pomurskih Madžarov so bili zadovoljni z zasedanjem, je povedal narodnostni politik Ferenc Horváth. »Edino sporno vprašanje je bilo neposredno financiranje lokalnih madžarskih narodnostnih samouprav. S slovensko stranjo smo imeli daljšo debato, na koncu pa smo le našli kompromisno rešitev, ki je sprejemljiva tudi za nas. Skrbi pa nas uresničitev le-te, tako bomo že jutri naredili prve korake« - je napovedal Ferenc Horváth, ki je sicer predlagal, da se na leto podajo le 3-4, in sicer uresničljiva priporočila. Med novimi predlogi je omenil kolesarsko pot med Lendavo in državno mejo, cestno povezavo med Bódeházo in Žitkovci in željo po povišanju deleža madžarščine kot učnega jezika na dvojezičnih šolah.

»Pogovarjali smo se tudi o možnostih sodelovanja, denimo o ustanovitvi gospodarskega združenja MURABA EGTC. Ustanovna listina je že napisana in čaka na odobritev pristojnih. Priložnosti za skupno delovanje je še in še, s Porabskimi Slovenci se trudimo iz leta v leto dvigniti raven sodelovanja« - je zaključil zastopnik pomurskih Madžarov.

V letošnjem zapisniku najdemo še vrsto drugih priporočil: od pomoči narodnostnemu šolstvu in štipendiranja študentov, preko narodnostnega statusa muzejev in knjižnic, do podpore mentorjem otroških skupin in zaposlitve učiteljev asistentov. Infrastrukturni razvoj v Porabju naj bi bil viden med Andovci in Budinci ter na poteh do Tromejnika in Slovenske vzorčne kmetije na Gornjem Seniku. Slovensko-madžarska manjšinska mešana komisija bo naslednjik zasedala leta 2017 v Ljubljani. Slovenci na Madžarskem si lahko želimo, da bi se do takrat uresničilo čim več priporočil.

-dm-

Monošter: konferenca slovenskih in madžarskih knjižničarjev

KNJIGA – IZJEMNA PRIDOBITEV ČLOVEŠTVA

Na mednarodni konferenci z naslovom *Primeri dobrih praks* so se v Monoštru (14. novembra) zbrali knjižničarke in knjižničarji iz murskosoboške

tro, ne samo na kulturnem, marveč tudi na drugih področjih. Predsednik Skupščine Želzne županije László Majthényi je izpostavil pomen konference

Del udeležencev konference, na sredini direktorica soboške knjižnice Jasna Horvat

Pokrajinske in študijske knjižnice in Knjižnice Dániel Berzsenyi iz Sombotela. Gre za dolgoletno sodelovanje knjižničarjev, ki imajo pomembne naloge med manjšinama, med Slovenci v Želzni županiji, zlasti v Porabju, in Madžari v Prekmurju. Na konferenci je bila predstavljena skrb Slovenije pri sodelovanju s knjižnicami v sosednjih državah, kjer se zlasti z bibliobusom, ki obiskuje Porabje, lahko

za popestritev kulturnih stikov. Zanimivo prisposodbo v ilustracijo dobrega sodelovanja je dal generalni konzul dr. Boris Jesih, in sicer da je v Evropi ta čas zelo verjetno meja med Slovenijo in Madžarsko najbolj odprta meja. Direktorica Pokrajinske in študijske knjižnice Jasna Horvat je spomnila, da se je sodelovanje med knjižnicama začelo že leta 1961 z izmenjavo slovenskih in madžarskih knjig, se nadaljevalo

Obisk knjižničarjev na potujoči knjižnici

pohvali Pokrajinska in študijska knjižnica v Murski Soboti. Njena potujoča knjižnica je bila pred enaindvajsetimi leti prva v Sloveniji, ki je začela v treh in zdaj petih porabskih krajih stalno izposojati knjige.

Konferenca se je začela s pozdravnimi nagovori. Tako je župan Monoštra Gábor Huszár ocenil, da je sodelovanje med Porabjem in Prekmurjem pes-

s strokovnimi srečanji, razstavami in drugimi dogodki; minilo je 55 let sodelovanja ob podatku, da je bila soboška Pokrajinska in študijska knjižnica ustanovljena pred 70 leti. Z odobravanjem je bila sprejeta pobuda direktorice sombotelske knjižnice Dániel Berzsenyi Éve Nagy, naj bo srečanje posvečeno dr. Avgustu Pavlu, izobražencu slovenskih korenin, ki je deloval v Sombotelu, kajti

gre za osebnost, »ki nas vseskozi povezuje«.

V prvem delu so se razpravljale ukvarjale s knjižničarsko oskrbo manjših naselij na Madžarskem. O novem sistemu knjižničarske oskrbe je govorila Éva Nagy in povedala, da je na Madžarskem 5 bibliobusov, a nobenega v Želzni in Zalski županiji. Németh Tiborné je imela referat Storitveni sistem knjižničarske oskrbe Želzne županije, Piroška Molnár pa je govorila o knjižnicah v Porabju in posebej o monoštrski pri oskrbi slovenske skupnosti. Udeleženci konference so monoštrsko knjižnico tudi obiskali. Razprave *Knjižnična dejavnost v Porabju* (v Sloveniji in zamejstvu) je z referatom *Potujoča knjižnica Pokrajinske in štijske knjižnice* začela Jana Balažič in povedala, da vozi bibliobus od leta 1995, pokriva območje 12 občin na 11 progah pa je 70 izposojevališč. V Porabju se ustavlja na Gornjem in Dolnjem Seniku, Sakalovcih, Števanovcih in Monoštru. Madžarska proga je speljana v 7 goričkih vasi. Na bibliobusu je 6 tisoč enot, za izmenjavo gradiva je na voljo nekaj manj kot 63 tisoč enot. S številom članov in bralcev so, tako referentka, zadovoljni. Metka Sraka je na nazornem primeru uporabe koruznega ličja predstavila rabo jezika in vzpodbujanje bralne kulture v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Tudi z urami pravljic vzpodbujajo jezikovni in intelektualni razvoj. Izbor pravljic, basni in drugih zgodb je prilagojen starosti pa tudi stopnji razumevanja slovensščine. Dosedanje sodelovanje se je, Metka Sraka, izkazalo kot zelo pozitivno in učinkovito. Marjan Gujtman z ministrstva za kulturo je predstavil razvoj knjižnične dejavnosti v slovenskih splošnih knjižnicah za potrebe Slovencev v zamejstvu. Izhodišče je skupni slovenski kulturni prostor, pomoč in sodelovanje pa vzpostavljena s Slovenci v Italiji (knjižnici v Kopru in Novi Gorici), Avstriji (knjižnica Ravne na Koroškem), na Hrvaškem (knjižnica Novo mesto) in v Porabju (Pokrajinska in študijska

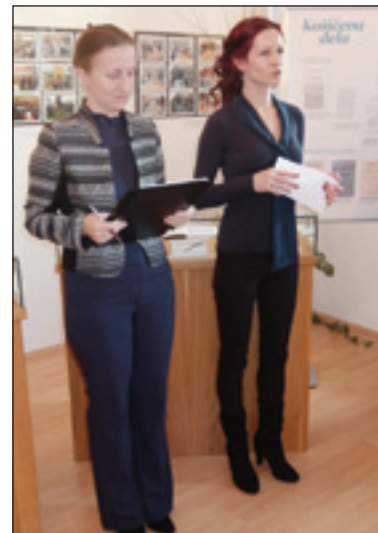
knjižnica Murska Sobota). Ministrstvo za te dajvnosti posamezni knjižnici prispeva letno 15 tisoč evrov. Ravni sodelovanja

vah, še posebej med mladimi. Ob soboškem obiskujejo bibliobusi Slovence v Avstriji, Italiji in na Hrvaškem, še en bibliobus za Slovence v Italiji bodo kupili prihodnje leto.

Udeleženci konference so si ogledali soboški bibliobus, ki se je ustavil pred Slovenskim domom v Monoštru, dr. Klavdija Sedar je pripravila razstavo in predstavila duhovnika na Dolnjem in Gornjem Seniku Jožefa Košiča (rojena v Bogojini), tudi pisatelja, pesnika, zgodovinarja, etnologa in jezikoslovca ob 200-letnici delovanja v Porabju. Muzej Avgusta Pavla, še posebej slovenski del, je udeležencem konference predstavila etnologinja Marija Kozar Mukič.

Tekst: Ernest Ružič

Foto: K. Holec

Otvoritev priložnostne razstave o Jožetu Košiču; sodelavka generalnega konzulata Brigita Soós in avtorica razstave Klavdija Sedar

so različne, vendar vse s ciljem vzpodbujanja bralne kulture med Slovenci v sosednjih drža-

Na tekmovanju uspešni tudi učenci iz Števanovcev

Tekmovanja se je udeležilo enajst učencev, ki so recitali svoje najljubše pesmi ali pripovedovali pravljice

V organizaciji monoštrske knjižnice Ferenca Móre so tudi letos priredili tekmovanje v recitiranju in pripovedovanju proznih besedil (predvsem pravljic) v madžarskem jeziku za učence nižjih razredov osnovnih šol.

Učenci DOŠ Števanovci so se zelo dobro odrezali in dosegli lepe rezultate. Učenec tretjega razreda Ádin Kovács je zasedel 2. mesto, učenka četrtega razreda Vanda Győrfi pa 3. mesto. Posebno nagrado je prejela četrtošolka Vanessza Győrfi.

Komisija je za dober nastop s spominsko listino nagradila naslednje učence števanovske šole: Zsóko Csillikó in Dávida Szájerja iz drugega razreda, Hubo Oszvárija iz tretjega razreda in Anno Tóth iz četrtega razreda.

László R. Horváth

OD SLOVENIJE...

To so najbogatejši Slovenci

Revija Manager je že desetič objavila lestvico najbogatejših Slovencev. Na prvem mestu sta s 699 milijoni evrov že tretjič zapored Iza in Samo Login. Omenjena zakonca sta glavna ustanovitelja podjetja Outfit7, ki je uspelo z zabavnimi aplikacijami za mobilne naprave, najbolj znana je govoreči maček Tom. Poleg Ize in Sama Logina je med sto najbogatejšimi Slovenci še pet večjih so-lastnikov podjetja Outfit 7. Na drugem mestu je Joc Pečecnik (Interblock) z 255 milijoni evrov, na tretjem mestu pa sta zakonca Tatjana in Albin Doberšek (Engineering Dobersek) z 222 milijoni evrov. Od četrtega do desetega mesta so se zvrstili še Marko Pistotnik (Outfit 7), Sandi Česko (Studio Moderna), Gabrijel in Petra Rejc (Efaflex), družina Lah (Aluber, Ampelus), Igor Akrapovič (Akrapovič), Vladimir Puklavac (TGE Holding) ter Anton in Verica Šenk (Inotherm).

V primerjavi z lansko lestvico je največji skok uspel Ivo Boscarolu, ki je skupaj s hčerko lastnik podjetja Pipistel. Na podlagi posla, ki ga je konec oktobra sklenil s kitajskim partnerjem, je tržna vrednost podjetja ocenjena na 50 milijonov evrov, kar ga uvršča na 19. mesto lestvice.

Nasploh so lani podjetja beležila dobro rast. Vrednost premoženja je od lani zrasla štirim petinam ljudi na letošnji lestvici, pravijo pri Managerju. Dvignil se je tudi prag za uvrstitev na lestvico, ki letos znaša 17,6 milijona evrov, medtem ko je bil lani 2,5 milijona. Skupna vsota premoženja vseh sto je enaka kot lani, 4,6 milijarde evrov.

Na lestvici stotih najbogatejših Slovencev boste zaman iskali Mirka Tuša, ki je bil prva štiri leta do vključno leta 2010 najbogatejši Slovenec. Na lestvico so se ponovno uvrstili: Alenka Žnidaršič Kranjc (Skupina prva in Deos), Igor in Tanja Skaza (Plastika Skaza), Uroš Merc (Bisol), Jože Udovič (Rem), Marjan in Marija Bevk (Bemit in Merit International) ter Helena Drašković (Magistrat International). Popolna novina sta Štefan Krajnc, soustanovitelj skupine Calex ter Valter Šajn, lastnik postojnskega podjetja Sawal.

V monoštrski osnovni šoli dajmo spet priložnost slovenščini!

V Monoštru živi veliko mladih družin, ki imajo slovenske korenine. To opazamo tudi v vrtcu, kjer je slovenska skupina vedno polna, v njej pa je veliko otrok, ki izhajajo iz teh družin. Leto za letom starše prijazno nagovarjamo, da otroke tudi v šoli vpišejo k slovenskemu jeziku. Žal, že 6 let nismo bili uspešni; zgodi se, da je vpisa premalo ali je skromno število malčkov za prvi razred. Letos je drugače. Kar 11 malčkov iz slovenske skupine monoštrskega vrtca bo naslednje šolsko leto sedlo v šolske klopi. Zakaj ne bi starši zanje izbrali tudi učenja slovenskega jezika?

Za to si močno prizadeva ravnateljica nižjerazredne Osnovne šole Jánosa Aranya v Monoštru, *Schlepfnerne Gáspár Andrea*. Že lansko leto je poskušala pridobiti malčke za slovensko skupino, vendar ni bilo dovolj zanimanja. Letos je odločena spet poskusiti. Skupino bi poučevali timsko domača učiteljica in pedagoška asistentka iz Slovenije – s tem bi zagotovili kvaliteto in učinkovitost pouka slovenščine. Prav tako bi popravili napako iz preteklih let – učencem bi od 4. razreda dalje omogočili tudi pouk tujega jezika. Seveda bi učenci, ki bi obiskovali narodnostni pouk slovenščine, bili deležni vseh dodatnih dejavnosti, ki jih imajo brezplačno na voljo učenci porabskih dvojezičnih šol (ekskurzije po Sloveniji, poletni in drugi tabori, tekmovanja, prireditve). O vseh možnostih in priložnostih učenja slovenščine v šoli bo ravnateljica, skupaj z avtorico tega zapisa, seznanila starše bodočih prvošolcev na sestanku **1. decembra** v monoštrskem vrtcu.

Želimo in upamo, da se bo naslednje šolsko leto k slovenskemu jeziku vpisalo dovolj prvošolcev. Dragi starši, naj bo tudi slovenski jezik priložnost za vašega otroka!

Dragi starši, naj bo tudi slovenski jezik priložnost za vašega otroka!

Dragi starši, naj bo tudi slovenski jezik priložnost za vašega otroka!

Schlepfnerne Gáspár Andrea

Dvojezična izdaja, ki jo bodo dobili starši.
Kétnyelvű kiadvány a szülők részére.

A szentgotthárdi általános iskolában szeretnénk ismét szlovén csoportot az első osztályban!

Szentgotthárdon nagyon sok olyan fiatal család él, aki szlovén gyökerekkel rendelkezik. Ezt látjuk a óvodában is, ahol a szlovén csoport többnyire teljes létszámmal működik, s a legtöbb gyermek ezekből a családokból származik. Évről-évre kérjük a szülőket, hogy gyermekeik az általános iskolában is folytassák a szlovén nyelv tanulását. Sajnos már hat éve nem sikerült szlovén csoportot indítani: vagy azért, mert az óvodában kevés gyermek volt egy év-folyamban vagy azért, mert a szülők másként döntöttek és nem iratták gyermeküket szlovén nyelvre. Az idei év kivételes. A szlovén óvodai csoportból 11 gyermek kezdi el ősszel az első osztályt. Feltehetjük a kérdést, miért ne döntenének úgy a szülők, hogy gyermekük az iskolában is tanulja a szlovén nyelvet?

E törekvésünket támogatja az Arany János Általános Iskola igazgatója *Schlepfnerne Gáspár Andrea*, aki már a tavalyi tanévben is megtett mindent azért, hogy intézményünkben szlovén csoport induljon, de nem volt elég jelentkező. De nem adta fel, most is törekszik arra, hogy szeptemberben elinduljon a szlovén csoport. A csoporttal két pedagógus foglalkozik majd, egyikük az iskola tanára, a másik pedig egy szlovéniai tanár(nő) – ezzel biztosítanánk az oktatás színvonalát és hatékonyságát. S kijavítanánk a korábbi években elkövetett hibát

is – a 4. osztálytól fogva a gyermekek tanulhatnának még egy (idegen) nyelvet is. A gyermekek, akik részt vesznek a nemzetiségi nyelvoktatásban, természetesen részesei lesznek mindazoknak a juttatásoknak, tevékenységeknek, amelyeket a kétnyelvű iskolák tanulóinak is biztosítunk (ingyenes szlovéniai tanulmányi kirándulások, nyári és egyéb táborok, versenyek, rendezvények stb.). A lehetőségekről és esélyekről az igazgató és jőmagam személyesen is tájékoztatjuk a szülőket azon a szülői értekezleten, melyet **december 1-én** tartanak az óvodában a leendő előosztályosok szüleinek. Reméljük, hogy a következő tanévben elegendő gyermek lesz egy szlovén csoport indításához az iskolában.

Kedves Szülők, legyen a szlovén nyelv tanulása lehetőség és esély az Önök gyermeke számára!

Kedves Szülők, legyen a szlovén nyelv tanulása lehetőség és esély az Önök gyermeke számára!

Kedves Szülők, legyen a szlovén nyelv tanulása lehetőség és esély az Önök gyermeke számára!

Kedves Szülők, legyen a szlovén nyelv tanulása lehetőség és esély az Önök gyermeke számára!

Valerija Perger
(Prevod: M. Sukič)

Sodelavci slovenskega šolskega ministrstva obiskali Porabje

11. in 12. novembra se je na ekskurziji po Porabju mudila skupina tridesetih zaposlenih na slovenskem Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport, organizator obiska pa je bil Sindikat delavcev upravnih organov znanosti, izobraževanja, kulture in športa. Udeleženci – večina jih je bila v Porabju prvič – so se želeli podrobno seznaniti z življenjskim utripom slovenske skupnosti. Dvodnevni obisk so začeli na sedežu Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku, kjer jih je z delovanjem krovne organizacije seznanil predsednik Martin Ropoš. Nato so obiskali

DOŠ Jožefa Košiča. Delo šole jim je predstavila ravnateljica Ildiko D. Treiber; obisk Senika pa so zaključili z ogledom Kūharjeve spominske hiše in cerkve. Popoldanski program je bil namenjen spoznavanju Števanovcev: na DOŠ nas je sprejela ravnateljica Agica Holec, ki je obiskovalcem poleg šole pokazala tudi vrtec, zaključili pa smo v Muzeju mejne straže. Niti zgodovine, kulture, šolstva in še česa sem prvi dan zanje povezovala avtorica tega zapisa.

Drugi dan je bilo na vrsti spoznavanje Monoštra in njegovih znamenitosti. S strokovnim vodstvom Marijane Sukič

so si ogledali monoštrsko baročno cerkev, Muzej Avgusta Pavla in se seznanili z delovanjem Slovenskega kulturnega centra ter Zveze Slovencev. Po zagotovilih udeležencev je ekskurzija bila odlična, seveda pa smo veseli in zadovoljni tudi vsi, ki smo sodelovali, saj je zelo lepo, če vse našeto predstavljamo ljudem, ki so zelo radovedni poslušalci. Takih si v Porabju želimo še več!

Valerija Perger

Pismo iz Sobote

Lübezen pa pejnezi

Gda sam se vam slejnjjo pout zglaslo v naše pa vaše novine, sam od istinske lübezni pa od lübezni zavolo pejnez dola davu. Kak si brodim, sam vam nika dužen ostano. Zatoga volo vam moram tou najbole istinsko prpovejst doj napisati. Če nete tomi võrvali, leko pitate. Dun vam povejo, ka je tou velka, najvejša istina gé. Tak je bilou.

Naroudo se je s srebrno žlico v rokej, kak se tou pravi. Stariša sta njemi davala vse takše, od koga so drugi samo leko senjali. Vse je emo pa eške več od toga. Depa vse tou je ednoga dneva tak nagnouk preminoulo. Eške je nej šoule zgotouvo, je brezi starišov ostano. Cejla velka erbija je na očinoga brata bila spisana. Pojep erbijo dobi, gda velke šoule zgotouvi pa si pošteno ženo najde. Njegli stric je velko skrb za njega emo. Cejla lejta, gda je šoule delo, njemi je nika nej falilo. Leko povejmo, ka njemi je té stric drugi oča grato. Rejsan, šoule je zgotouvo. Depa ka njemi šoula v tej časaj hasni, če službe nin nej doubu. Tak je njemi v iskanji službe čas pomalek tadale šou. Stric je nika nej šparo. Kak bi pa, vej je pa za brata volo trno bogati grato. Pojep, zdaj že možakar, tadale službo iške, zvün toga pa pošteno ženo tō. Vej pa si takšo žensko najde, njemi erbija telko da, ka njemi nikšne službe, nikšnoga dela nej trbej meti. Ojdi vsepovsedi kaulakvrat, iške, iške žensko, stera bi njemi žitek na boukše, na lepše obrnoula. Že je skur vcejlak vüpanje zgübo, gda go najde. Zaprav, una je njega najšla. Kak se je tou zgodilo, je zdaj nej važno gé. Če je un pri ženskaj bole postrašeni biu, je una pri moškaj nej takša bila. Najprva sta se samo gledala, un go je samo gledu. Potejm ga je una dun za rokou pa eške nidrik indrik prijala. Tadale je že šlau samo od sebe.

Nin za eno leto pa eške malo kcuj mladi možakar strijci notri-zglasi. Njemi povej, ka de se ženo z eno trno lejpo, mlado pa pošteno žensko. Stric njemi povej, ka prva kak ta se gemala, aj go k njemi pripela. Aj go vidi, aj go spozna, aj dun vej, kakša de njegva žena. Mladi možakar cejli srečen pa veseli mlado k strici v njegvo velko pa bogato vilo pripela. Vse tak vögleda, ka dun do erbije pride, ka njemi dun žitek srečen grata. Že bi skur tak bilou, depa ...

»Tistoga dneva sam sam domou odišo,« si je spiu slejnjji špricer. »Ta moja, je pri strici ostanola. Zdaj njegli porše vozi, dva mlajša mata, moja erbija pa je ške itak pri njemi gé. Mi eške stoj küjpi kakšo pijačo? Leko, ka vam potejm eške kaj vöovadim.

Naroučili smo njemi eške tri špricere.

»Vej sam si ge potejm najšo ženo. Depa kak aj bi vedo, ka je tam nut v teštamenti pisalo. Té moj sric mi je tou nej vöovado! Oženo sam se dva dneva potejm, gda sam 27 lejt spuno. Si leko broдите? Za dva dneva sam zamüdo! Tak je erbija njemi ostanola, ge pa si leko samo vozgrivi nous zbrišem. Tista moja nespu-njena žena je zdaj moja tetica gé. Moja tetica z mojimi pejnezi.« Tak je povedo. Võrvali smo njemi, kak bi leko ovak bilou. Djouko je un, djoukali smo mi. Če bi dun erbijo doubu, bi nej za naše pejneze piu, mi pa nej za svoje.

Miki

... DO MADŽARSKE

Kaj najbolj skrbi ljudi na Madžarskem?

Agencija Ipsos je opravila javnomnenjsko raziskavo o tem, kaj povzroča skrbi ljudem na svetu, v raziskavo je vključila tudi Madžarsko. Ljudje so v svetovnem merilu najbolj zaskrbljeni zaradi nezaposlenosti, 32 odstotkom vprašanih bi delalo težave, če bi zgubili službo. Ta problem je pri madžarskem prebivalstvu šele na četrtem mestu, le 28 odstotkov ljudi se boji, da ostane brez službe. Madžarsko prebivalstvo je najbolj zaskrbljeno zaradi zdravstvene preskrbe v državi, kar 63 odstotkov se jih boji, da ne bi dobilo primerne oskrbe, če bi zbolelo. Tendanca je vse bolj negativna. Pred dvema letoma je bilo zaradi zdravstva zaskrbljenih na Madžarskem le 30 odstotkov ljudi, v tem kratkem času se je njihovo število podvojilo. Drugi največji problem po mnenju Madžarov je politična in finančna korupcija, zaradi nje je zaskrbljenih 53 odstotkov prebivalstva. Na tretjem mestu je revščina, katere se boji 51 odstotkov ljudi. Tudi v svetovnem merilu so ljudje na Madžarskem zelo pesimisti, saj 82 odstotkov meni, da stvari na Madžarskem ne gredo v dobro smer.

Nova bankovca

Nova bankovca za 2000 in 5000 forintov sta od 15. novembra zakonito plačilno sredstvo, toda v dejanskem prometu bomo lahko z njima plačevali šele od 1. marca 2017, je novinarje seznanil podpredsednik Narodne banke Madžarske. Sedanji bankovci ostanejo v prometu do 31. julija 2017, potem jih bomo lahko zamenjali do leta 2020 na bankah in na poštah. In še pomemben datum. Tisti, ki imate doma še stare bankovce za 20 tisoč forintov, jih lahko uporabljate kot plačilno sredstvo do konca leta 2017.

Ksenofobija zelo visoka

Odkar potekajo raziskave, še nikoli ni bilo tako močno sovraštvo do tujcev kot zdaj. Vpliv kampanje proti pribežnikom sta merili dve agenciji. Po podatkih Tárkija več kot polovica (58 %) ljudi na Madžarskem sovraži tujce, po agenciji Závecz Research najbolj zaso-vraženi več niso Romi, temveč Arabci.

Taša denila bila kak v nebesi

Gda sem se proti Otkovcom pelo, na levoji strani sem še v Števanovci edno tablo zagledno, gde tau piše, ka Horvath sadovnjak. Najprvin sem nej znau, ka tau mora biti, kakšni sadovnjak je tau, najbola pa tau me je brigalo, čiden je te sadovnjak. Gda sem kauli pogledno pa sem samo starejše drejvge vido, te sem že znau, ka tau eden stari travniški sadovnjak mora biti, ka tam na tabli piše, pa te sadovnjak je *Zolija Horvata*, šteri se po iži *Šolin* zové.

- *Zoli, sto pa zaka je tau tablo vam tü na ogradi vödjavu?*

»Tau dvej leta, ka so töj odli od Nacionalnoga parka, poglednili so, kakšne djablani töj djestajo, štere nej trbej šprickati. Gda so poglednili, te so dolanapisali, cejpk so vzeli pa so pravli, ka v vsakšoj vesi edno tašo tablo vödejejo, gde so tej stari sadovnjaki pa te se tau leko tam pogledne.«

- *Kak so znali, kakšno sadje töj pri vas raste?*

»Tau so name prva pitali, pa te tak so dolanapisali. Töj pri mena raste ta stara fajta, ka krumplic, zvöjn té, če dobro vej, samo na Gorenjom Seniki je še ena. Dapa ranč tak je že malo te grajovi djabok tö, štere se vogrski tak zovéjo, ka bab alma.«

- *Ka so s cejpk delali, ka so tü pri vas vzeli?*

»S tejmi cejptji so cepili, pa te cepike so potistim odavali. Tam, gde so doma, v Öriszentpétri, zato ka neškejo, ka bi tau staro drejvge taminaulo. Tau so stare sorte, dapa fejest dobre pa zdrave so, zato ka je nej trbej špickati. Té male djablani, ka zdaj tak fejest sadijo, té so lejpe pa dobre, samo sad nej zdravi, zato ka te na leto, baug vej, kelkokrat je špickati trbej.«

- *V tau sadovnjaki je taša drejva, stero ste vi sadili?*

»Nega, zato ka tau je že vse

fejst staro, tau so vse stari lidje sadili pa cepili, tak mislim, ka tau že vejn vse prejk stau lejt staro mora biti.«

- *Kak tau, ka zdaj tak fejest tasene drejvge?*

»Mora taposeniti, vejpa tau že vse staro, tau je ranč tak kak stari človek, steri je že devetdeset lejt star. Kakkoli ka je zdrav, te že slabi grata pa pomalek mora mrejtji, pa tau je pri drejvdji ranč tak. Da čas dolapreteče, te steblo prko grata znautra, vejteje posenejo mrdje.«

- *Dosta taši stari drejv mate še?*

»Že nega dosta, zato ka eden za drugim tasenejo. Gda sem dja pojbič bejo, pri Krčmarski Šolinu, pri nas pri Spaudnji Šolini pa pri Šolin kovača je telko drejvdja bilau, ka sprtulejt, gda je cvelo, je drago bilau gledati, denila (vonj) pa taša bila kak v nebesi. Tau drejvdje je že skur vse taposenilo, mlade cepike pa tü ne more saditi, zato ka divdjačina vse dolazgrzé, potistim pa te posene. Tak ka te stare drejve pa stare fajte tü v krajini vse taminijo, samo tak bi je leko obranili, če bi vse zagrajeno meli.«

- *Prvin je tašo tö bilau kak letos, ka spoj nika sadja nega, zato ka je vse pozeb-*

lo?

»Prvin je zato tašo tö bilau, ka je kaj pozeblo, dapa na teltja nej kak zdaj, ka spoj

Šolin (Horváth) Zoli

pa drejva nika sadja nega. Tau je vejn zato, ka zdaj je že vrejmen tö nej tašo, kak bi moglo biti. Gda sem dja v šaulo odo, tü

Na starom drevdji omela raste, te beteg škaudi drejvi

v krajini vse puno drejvdja bilau, zato ka lüstvo je s tauga živel. Do petdesetoga leta je vsakši štiri, pet voza djabok pelo na odajo. Tistoga reda so za prvo klas sad tri forinta, za drugi klas dva pa pau, za tretji klas djabok so pa dva forinta plačali. Te djaboka, ka so odali, so v

Rusičko vozili, zato ka töj na Vogrskom so te še nej bili tej mali, intenzivni sadovnjaki. Zavolo tauga tistoga reda vse djaboke, ka je bilau, so na odajo pelali. Bilau je, ka tak smo nasipali kaule, ka so štiri krave vlekla vauz vö na brejg proti cerkvi.«

- *Vseedno je bilau, sto kakšne djaboke je emo?*

»Tau je vseeno bilau, samo posaba si je mogo sklasi, če telko nej bilau, ka bi en vauz naklo, te pulonja, prvi tau etaše, na zadnji tau si pa taše naklo.«

- *Ka so delali s tistimi djabokami, ka so doma ostale?*

»Te so zato za palinko tü kvasili, nej telko kak zdaj, ka deset kotlov, dapa telko palinke doma vsigdar bilau, ka na mlatitev, žetvo, zabadanje ali če kakšno vekšo delo bilau, so leko ponidili. Prvin je pokojna naša mati na tjedem dvakrat reteše pekla, gda so črešnje bile, te črešnjove, sledkar djabočne, kapöjstna, ranč ka je bilau, dapa taše nedele nikdar nej bilau, ka bi brezi retešov bili. Mati je tak delala, ka je reteše v soboto napravlja, pa te samo v nedelo je vöspekla, da smo domau od meše prišli. Tau je zato tak delala, ka so etak friško vöspečeno dosta bola žmani bili, kak če bi se že prejšnji den spekli. Iz djabok so še kompot stjójali, najbola iz mošanski, stere so do majuša tastale. Zato ka prtje djaboke so za kompot nej bile dobre. Kak sem že pravo, djaboke so zvekšoga vse odali, zato ka s tauga so živeli pa porcije (davek) so plačüvali. Tak ka doma je malo djabok ostalo, malo nika za peči, pa če tak sirauvo s krüjom smo kaj podjeli.«

- *Stera djaboka so za vas najbolje žmane bile?*

»Bile so letošnje (poletne) kujtaneta, taša redato, tau so tö dobre djaboke bile, dapa samo do oktobra so

tastale, te so za reteše najbaukše bile. Dapa dobre so bile titjavne tü ali tiste rane redato, štere so te zrejlile, da je žetva bejla. Dja sem spoj rad emo djaboke pa vse drügo sadje, ka je doma bilau. Te je še bilau vse fele sadje, djaboke, črešnje, slive, marulice, breskvi, gda je tau cvelo, v vse fele farbaj, tau je taša lepota bejla, ka tau ranč taprajti ne more. Od tauga je ešče ves lepša bejla. Nej kak zdaj, gda so rami nauvi pa lejpi pa itak nišo formo nejma, zato ka je vse zaraštjeno. Gda mi tau napamet pride, tau te name tak bantiva (prizadene).«

- *Kama so minaule ringlo slive pa marulice, zato ka po vasaj té več ne najdemo.*

»Dja tak mislim, ka marulicam je sprtulejt mrzla, gda cvetejo, pa vsigdar pozebejo. Pa ranč tak ringlo slive pa te velke törstje tö. Drügo pa tau, ka je tau drejvdje že tö vse staro gratalo pa taposenilo, zato ga več nega. Na žalost dosta vsega več nega, ka je prvin bilau, pa prvin je spoj lejpo bilau. Prvin je vsakša fele sad leko djo, zato ka tisto je vse zdravo bilau, pa ranč tak zdravo je bilau drügo djesti tö. Zato ka tau je vse domanjo bilau, kak mesau tak domanjo mlejko. Tak ka prva je vse baukše bilau, samo telko ka pejnaz nej bejo, zato ka lüstvo nej slüžilo.«

- *Na tau tabli, gde piše, ka sadovnjak Horvath, tam je ešče vaša telefonska številka tö goranapisana. Zaka?*

»Zato ka te drejva samo tak leko poglednajo, če name prvin gorapozovejo pa se nutrazglasijo.«

- *Dosta lüstva je že odlo tü pri vas?*

»Dosta lüstva je že odlo tü pri mena, pa med tejmi je bilau že več doktorov tö, šteri so si poglednili tau staro drejvdje.«

Karči Holec

POŠTIJA SREJDI VARAŠA

Srejni maloga varaša v dva kraja poštiya dé. Skrak te poštiye nej samo eden človek živé. Pa skrak nje je nej samo ena bauta, tam so rami, gračanki, so lidgé. Više maloga varaša nej nabole velki brejg leži, na njem so travniki, drejve pa divdže stvari. Od vsega toga ta parpovejst guči.

Novine na poštij

»Tou, ka v novinaj piše, nej trbej vse võrvati!«

Tak se je čulo vō iz najvejkše baute v malon varaši. Ranč telko se je čulo, ka je malomi Petri na vūje prišlo. Če bi nej ranč v tisti minuti skrak baute klejmo, bi takše gvūšno nej zvedo. Zvedo, ka je leko mlajšom tadale davō.

»V novinaj ne pišejo po istini,« najprva Renati doj dava. »Če takše starejši gučijo, tou dun istina mora biti. Moja mama pa guči, kak novine trbej šteti, ka človek po tejm kaj nouvoga leko zvej. Vej se pa zatoga novine zovéjo, ka ti kaj nouvoga ta povejo. Depa kak je zdaj tou gé? Če si malo ovak brodim, nam novine vse na nouvo lažejo.« Mali Peter tadale brodi pa li samo brodi, Renata pa po svoje povej.

»Ge si tak brodim, ka novine sploj boukše nej šteti. Vej pa moj ata tō skur tak pravi, ka si tam vsefele vōzmišlavajo. Depa ne vejim, zakoj je vsikši nemili den v rokaj ma pa je li šté pa samo šté.«

V toj minuti že Lacika té guč na vūje vleče. Čauva se po nousi, trno rad bi nika povedo, depa nika njemi na pamet ne pride. Prva bi škeu lampe gor oprejeti, se Berta zglesi.

»Moj dejdek novine vcejlak ovak šego ma šteti, kak pa tou drugi delajo. Samo je pogledne, je taliči pa povej, kak vsikši den gnako nut pišejo. Od toga nika ne guči, ka bi kaj lažali.«

»Dun ne guči, ka bautoš Pali od toga laža, ka novine lažajo,« mali Peter svojo nauto tadale goni. »Té naš Pali je v Merki biu, tadaleč po svejti je ojdo. Če stoj kaj od toga vej, un gvūšno vej. Pa ge njemi vōvlem, ka je povedo. Vej pa če škéte, leko ga pitat demo.«

Kak povedano pa zapovedjano, tak napravljeno tō. Za pet minutov mlajši koulak baute kak mačke koulak vrejle kaše es pa ta ojdijo.

»Peter, ti poj pa ga pitaj! Ti si s tejm začno,« ga Renata nut na dveri sinjava.

»Ti poj! Ti si starejša od mene gé,« se mali Peter nazaj vleče.

»Ge bi ūšla ta nut, depa ge Palija ne poznam,« se Berta škraba po nausi.

»Poglednite! Če niške neške titi, demo vsi vkūper! Vredi?«

Kak Magda povej, tak vsi vkūper nad dveri nut stanejo. Nut v bauto staupijo, gda se bautoš Pali z novinami v rokej zglesi:

»Tou ste čūli? Tou je steri taprešto? Vej pa v Merki ena ženska več možouv ma kak pa svoji mlajšov! Ka vse se po svejti godi! Če tou nut v novinaj nej bi pisalo, bi tou nej mogo võrvati.«

Mlajši srejni baute z oprejtimi lampami ostanejo. Potejm vcejlak pomalek tavō odidejo. Venej bi steri eške kaj od novin povedo, depa vsikši najraj tiūma ostane.

Miki Roš

Raziskava INV v porabskih vrtcih

10. novembra je v dvorani Državne slovenske samouprave na Gornjem Seniku potekal sestanek, ki so ga sklicale sodelavke Inštituta za narodnostna vprašanja iz Ljubljane: dr. Katarina H. Munda, dr. Mojca Medvešek in dr. Sonja N. Lukanovič (direktorica INV). Z ravnateljicama DOŠ,

porabskimi vzgojiteljicami, pedagoškimi asistenti, predsednikom DSS in avtorico tega zapisa so se želele pogovoriti o sodelovanju pri izvedbi projekta *Stališča staršev v Porabju do slovenskega jezika oziroma dvo- in večjezičnosti*. Gre za manjšo raziskavo, ki bo izvedena med starši

Pred 130. leti se je rodil Avgust Pavel

SPI SI DIJAKOV OB OBLETNICI

Z zgornjim naslovom sta Mestna knjižnica in muzej Ferenc Móra objavila razpis za srednješolske dijake na dve temi: *Fiktivno pismo staršem dijaka Avgusta Pavla iz monoštrske gimnazije* in *Življenje na gimnaziji za časa Avgusta Pavla*.

Nagrajenci z ocenjevalci in Judito Pavel (z leve): Klara Fodor, Krištof Časar, Regina Labric, Marija Kozar, Judita Pavel, Irena Libric in Kristina Žökš

Na razpis so se s svojim spisom na prvo temo prijavi trije dijaki monoštrske gimnazije: *Kristina Žökš*, *Regina Labric* in *Krištof Časar*. Kristina je napisala pismo na roko in v števanovskem slovenskem narečju. (Mali *Gustek*, kot so ga doma klicali, bi najbrž pisal prav tako v domačem narečju.) Regina je pisala v slovenskem knjižnem jeziku, Krištof pa madžarsko. Živeti se v položaj monoštrskega dijaka pred sto leti ni lahko. Že zaradi tega si zaslužijo pohvalo vsi trije dijaki, ki so se lotili te naloge.

Iz spisov je razvidno, da so se avtorji udeležili pogovora z Judito Pavel in si zapomnili najbolj značilne podatke v zvezi z dijaškimi leti Avgusta Pavla v Monoštru. To, da se je tukaj naučil dobro madžarsko in je živel pri znancih, kjer je dobival tudi hrano. Zadnje je najbolj realno opisala *Kristina*, ki si je zamislila, da so vsi spali v eni sobi, ni bilo elektrike in se je Pavel učil pri sveči. Iz pri-

povedovanja *Judite Pavel* vemo, da je mali Gustek stanoval pri krojaču Zrimu in mu je tudi pomagal kot vajenec. Spal je najbrž v delavnici.

Pohvale vredno je, da je *Krištof* v fiktivno pismo vključil tudi drugo temo, in poizvedel

za ime ravnatelja šole in učiteljev. Ni se oprl samo na svojo domišljijo, je tudi raziskoval. Avgust Pavel je bil dijak monoštrske gimnazije med 1897 in 1901. Takrat je bil res Rezső Kutrucz ravnatelj šole, József Cseley pa je poučeval risanje in telovadbo. Tudi jezik Krištofovega spisa odraža madžarsščino z začetka 20. stoletja. Lahko se je vživel v duševni svet dijaka iz majhne vasi, ki občuduje ogromni stavbi gimnazije in cerkve v Monoštru.

Regina je napisala svoje fiktivno pismo v slovenskem knjižnem jeziku. V tem je sorodna duša z Gustekom, v prdnem učenju jezika.

Trije spisi obravnavajo temo s treh različnih vidikov. Vsak je po svoje odlično rešil nalogo. Posebna pohvala gre dijakinjama, ki sta pisali v slovenščini. Vsi trije so si zaslužili nagrado, so menili trije ocenjevalci: Judita Pavel, *Klara Fodor* in Marija Kozar.

Naloge so bile ocenjene na odprtju razstave ob 130-letnici rojstva Avgusta Pavla v po njem poimenovanem muzeju v Monoštru. Prisotni so bili tudi udeleženci slovensko-madžarske knjižničarske konference, generalni konzul RS v Monoštru *dr. Boris Jesih*, Judita Pavel in mentorica dijakov *Irena Libric Fashing*. Na razstavi so na ogled dokumenti in slike, ki so povezani s Pavlovim bivanjem v Monoštru in so last družine Pavel.

Marija Kozar

Foto: Piroška Molnár

otrok v petih porabskih narodnostnih vrtcih. Vzgojiteljice bodo staršem posredovale dvojezične vprašalnike; starši bodo odgovarjali, seveda anonimno, na vprašanja v zvezi z rabo jezikov in odnosom do le-teh. Upajmo, da bo odziv zadovoljiv, izvajalke pa bodo rezultate javno predstavile po zaključku projekta.

Valerija Perger

